

AZ ALMAFA

A nagy, testes asszony szóltanul, kimérten és vészesen közeledett feléje, ő pedig hátrált, egyre hátrált (ilyennek még sosem látta az asszonyt), már a szemetesládához ért és kétségbeesett, hogy tovább nem hátrálhat, „hagyj békében, Róza! Róza” ismételte, ám az asszony most se szólt egy kukkot se, csak kimérten közeledett, akkor ő szorongatottan nyögött egyet, s mivel az asszony továbbra is közeledett, felmászott a ládára és belepoty-tyant a dinnyehéjak, csontok, pörnye és más hulladék közé s a lakmározó patkányok megsemmisítettek, ellepték, kaparták, rágták, ő pedig síkítva csapkodott.

— Hahahaha! Oda kerültél, ahol már régóta a helyed! — dörögte a testes asszony, megállt az almafa alatt, egy kecses szökkenéssel a fa tetejére ült és várta, hogy a szikár, magas és ősz férfi, akinek csak pipaszár lábait kapálóztak a szemetesládából a ragyogó holdfényben, előkecmeregjen.

— Szánalmas fickó vagy, Jakab! — dörögte az asszony cédán szétvetve lábait és lóbálva a fa tetejéről.

— Ne bántsd, Róza, hagyj békén! — könyörgött térdigérő ingben vacogva (bár hőség volt), a szemetesládán állva, s a falhoz lapulva a férfi.
— Nem én vagyok az oka, Róza!

— De te vagy, — sziszegte az asszony s két piros almát leszakítva az ágról játszadozott vele.

— Minek az oka, Róza, minek? — szepegte, s még mindig csodálkozott, mennyire megváltozott ez az asszony, aki huszonöt éven át úgy rettegett tőle, mint a bárány a farkastól, s a huszonöt év alatt oly nehézkes volt, hogy ha fellökted, úgy maradt, s oly dühítően málé, hogy soha panaszt nem ejtett.

— Minek az oka, Róza, minek? — kérdezte s gondolatok cikáztak át az agyán, kis, pápaszemes ember jelent meg előtte, tehetetlen és síró mosolyú, a nyakán kötélnyoma, HÍRLAP, HÍRLAP! Veck Lajos öngyilkosságot követett el, a híres szalón, a VECK és tsa csödbejutott! Ő volt a társa s

a kis emberke a koporsóban is olyan sírósan mosolygott, — bolond vagy, Lajos, bolond vagy, ezt mégse kellett volna...

— Én nem tudtam, Róza, hogy a Lajos olyan bolond! Más is elkövette azt, amit én...

De az asszony, mintha mitsem hallott volna, csak tovább játszott az almákkal s ő a temetőből egy nagy, világos házba került, tíz varrógép mögött tíz lány szorgoskosodott, tíz lány s ő csak sétált le-fel a szalonban, a fekete kiugrott az ablakon, a kórházban megmentették, holt gyermeket szült, csokolom kezét, asszonyom, tessék a próbaszobába, mi?, ne ízléstelenkedj, Róza öltözz fel, mi?, hogy minek a próbaszobában a díván, kuss, te pacal, a csődörnek se kellenél (ütés, zuhanás, padlón zokogás), ez kell neked, rád se tudok nézni, engem hagyj nyugton (csak néha gondolj rám, Jakab!) te gusztustalan ringyó (sose, Jakab! ne verj mindig, Jakab, néha én is...); suhogó selyemkelmék hegyével száguld az autó, nyílik a kastély ajtaja, szolgálk cipelik a hatalmas kofferokat, gyönyörű kelmék, kegyelmes asszonyom, gyönyörű ruhákat kreálunk farsangra, János, vezesse el a szobájába az urat, a gróf úr ma sem érkezett meg, ó, kegyelmes asszonyom! karnevál, bankett, lóverseny, Jakab úr, a klub megszorult egy kicsit, tízezer, fiúk, tízezer elég? Róza a kutya istenedet, hol az a sok pénz, elherdálnád a Nemzeti Bankot is, a múlt hónapban is két ruhát varrtak a lányok, minek az neked, úgylis úgy áll rajtad, mint tehénen a gatya, hol a pénz?! (Ne bánts, Jakab, ne bánts!)

— Ne bánts, Róza, én már rég megbocsátottam neked, most már te is, Róza...

— Hahahaha, te megbocsátóttal?! Ó! — nevetett sipítón, majd váratlanul elhallgatott, a fáról a földre pattant, szeme szikrát szórt, kettőt lépett a férfi elé, kezében az almák szempillantás alatt elrothadtak s a férfi felé vágta, a füle mellett zúgtak el s szétmállottak a falon.

— Róza! — nyögött a férfi s elképedve látta, hogy az asszony szemlátomást fogy és fiatalodik s már azzá a karcsú, de faros-csecses lánnyá lett, aki valamikör volt, akit ő a külvárosi ringispilnél ismert meg vasárnap délután, s aki házasságuk második esztendejében, egyetlen családjuk, Luci megszületése után úgy eltertyedt. Csodálattal nézett az asszonyra, de elriadt, mert a jobbkezén most korbáccsá változott a lijiom, a balban pedig bombává az alma.

— Ismered ezt? — kérdezte gúnyosan vigyorogva s a bomba hatalmasra nőtt a kezében. — Időzített. Ismered ezt?

...százezer repülőgép zúgott az éjszakában, szirénák süvítettek s bombák robbantak s leszakadt ég és plafon s utána romok éktelenkedtek az egész környéken, — emberek, nem látták a feleségem, eltűnt a feleségem, — de hiszen együtt voltak — igen, de eltűnt — és a lánya — ő nincs idehaza — nem láttuk a feleségét.

Nem láttuk a feleségét!

— Nem igaz, Róza, nem igaz, nem igaz, én nem hallottam, hogy te jajgatsz, nem hallottam, nem hallottam, zokogva álltunk a lányoddal a romok felett, másnap, amikor rádakadtak és kiástak, én nem hallottam, nem hallottam, hogy jajgatsz valahol!

A bomba az asszony kezében rothadt almává vált s az asszony úgy állt, mint egy szobor, szobor volt minden vonása, az alma süvített feléje, egyenesen a szeme közé s ő is érezte, hogy szoborrá mered s nem bírja elrántani a fejét, puff, homlokán szétfröccsen az alma.

— Elég volt már, apa, ne ordíts! — kiabál a lánya kombinében állva a szobaajtóban s ő felül a díványon, izzadtan, remegve s szomjasan. — Elég volt már, unalmas vagy ezzel az ordibálással! Dobj vissza a kispárnát!

S ekkor ő szótlánul megkeresi a kispárnát, lányához viszi. Visszaül a díványra s nézi a konyha repedezett tégláit. Nagyon szomjas, most fel kellene kelni, poharat keresni és kannát. De a kanná sehol. És olyan kevés itt a levegő, ebben a konyhának, szobának s varrodának használt lyukban, hogy meg lehet fulladni. Az udvar felé botorkál Jakab s a szobaajtóra tett rongyos függönyön át benéz a szobába. Ott, a vetett ágy előtti kisasztalnál a lánya és egy férfi. Az asztalon pálinka, s kártyáznak. Reggel majd ismét úgy, mint tegnap, tegnapelőtt és a múlt héten: — Apa, hozzál valamit enni. — S ő viszi. A lány felül az ágyban. — Luci, ki volt ez a férfi tegnap? — Apa, nagyon unalmas vagy, légy szíves, törődj a magad dolgával. — Meglátta a kannát a szobában és határtalan szomjúságot érzett. De a kanna a szobában volt. — Ha fiam lenne! Károlytól már rég átvette a fia az üzletet. — Apa, már megint nincs pénzed! — Apa, már az a kis szőke lány is elmaradt tőled, nem veled varratta a ruhát, amit rajta láttam. Tehetetlen vén totyakos vagy már, apa! — Micsoda, hogy másnak szabtad ki azt a drága kelmét, s tízezeret fizettél? Kérlek, ne nyafogj mindig és ne untass! — Hogy harmincötéves vagyok? Semmi közöd hozzá s különben is, kérlek ne zavarj. — A küszöbre ült, friss szellő lengett s nézte az udvar árnyait. Az udvar mélyén virít az almafa. A szemben lévő lakásban óra cseng, majd kigyúl a villany. Három óra. Az ablakon a munkára készülő vasutas árnyéka. Az almafa hegyére ült a hold. Valaki kint felejtette a ruhaszárító kötelet. A kapu alatt valaki szaggatottan sóhajtozott. Macska futott végig a háztetőn. Két pohár összekocant. Jakab az almafa alatt állt, ruhaszárító kötéllel a kezében.

Zenta, 1957. augusztusában.